

**Atsauču un darbā izmantoto avotu un
literatūras saraksta
noformēšanas metodiskie norādījumi**

2016. gads

Saturs

Ievads	3
Jēdzienu skaidrojums	3
Kas ir atsauces?	4
Citēšanas un atsaukšanās pamatprincipi	5
Kā pareizi citēt?	5
Vai citātu var mainīt?	5
Kādos gadījumos labāk ir pārstāstīt?	6
Kādos gadījumos nav jācitē?	6
Vai citējot drīkst mainīt oriģinālā citāta punktuāciju, rakstību un gramatiku?	6
Kā citēt citātu citātā?	7
Vai citāti ir jātulko?	7
Kā pareizi jānorāda autoru vārdi un uzvārdi?	8
Kā angļu valodā jālieto lielie un mazie burti virsrakstos?	8
Kā pareizi jānoformē informācijas resursu (grāmatu) nosaukumi?	8
Kur ir pareizi novietot atsauces ciparu?	9
„ <i>Ibid.</i> ” un „Turpat” lietojums	9
Izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšana	11
Kas ir bibliogrāfija jeb darbā izmantoto avotu un literatūras saraksts?	11
Kā pareizi jānoformē darbā izmantoto avotu un literatūras saraksts?	11
Kā grupēt informācijas resursus izmantoto avotu un literatūras sarakstā?	11
Kur jānovieto izmantoto avotu un literatūras saraksts ?	12
Atsauču un bibliogrāfijas noformēšanas veidi	13
1. Autora un datuma sistēma	13
2. Zemsvītras atsauces jeb mainīgās piezīmes	14
Atsauču, izmantoto avotu un literatūras saraksta apraksta piemēri	16
Literatūra	16
Periodiskie izdevumi	21
Interneta resursi	23
Citi avoti (valdības dokumenti, juridiskie materiāli, raksti un multimediji)	24

Ievads

Metodiskie norādījumi nosaka vienotas prasības atsauču, kā arī izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšanai Rīgas Stradiņa universitātē. Metodiskie norādījumi paredzēti visos studiju līmeņos studējošajiem, kā arī darbiniekiem korektai atsauču, izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšanai jebkurā rakstu darbā (kopsavilkumā, esejā, referātā, kursa darbā, kvalifikācijas, bakalaura, maģistra, promocijas darbā, pētnieciskajā darbā, metodiskajā materiālā, zinātniskajā rakstā u. tml.).

Vienotai izpratnei par korektu atsauču lietojumu un atbilstoši to noformēšanai darbā izmantoto avotu un literatūras sarakstā ir ne tikai estētiska nozīme. Avotu un literatūras saraksta mērķis ir sniegt pilnīgu un precīzu bibliogrāfisku pārskatu par tiem informācijas resursiem, kuri minēti darba atsaucēs, lai lasītājs jebkuru resursu varētu atrast. Jebkura darba autors, atbilstoši atsaucoties, apliecina cieņu pret citu autoru ieguldījumu jeb intelektuālo īpašumu, kā arī pilnībā ievēro autortiesības.

Pasaulē kopumā ir atzīti un tiek izmantoti daudzi informācijas resursu noformēšanas stili –atbilstoši noteiktām zinātņu nozarēm, institūcijām un izdevumiem. Šajā materiālā ir integrēti noteikumi no vairākiem resursiem, ņemot vērā Rīgas Stradiņa universitātē pārstāvēto nozaru pieņemto praksi un ārējos standartos noteiktās prasības.

Metodiskie norādījumi ir saistoši visiem RSU pārstāvjiem, taču, ja struktūrvienībā ir apstiprināts kāds no pieņemtajiem stiliem (*American Psychological Association, Harvard Referencing, Chicago Manual of Style* u. c.), tās ietvaros izstrādātie darbi var tikt noformēti saskaņā ar attiecīgo stilu. Vienas struktūrvienības un viena darba ietvaros izmantojams viens stils. Rakstu darbiem, kas sagatavoti iesniegšanai RSU Izdevniecības un poligrāfijas daļā, jābūt noformētiem atbilstoši šiem metodiskajiem norādījumiem.

Jēdzienu skaidrojums

Atsauce – īsa norādes forma, ko ietver apaļajās iekavās tekstā (autora-datuma sistēma) vai pievieno kā zemsvītras piezīmi lappuses lejasdaļā (zemsvītras atsauce) vai piezīmi darba beigās (*endnote*), lai identificētu informācijas resursu, no kura ņemts citāts, teksta izvilkums, ideja, ilustratīvais u. tml. materiāls, un konkrētizētu izmantotās informācijas precīzu atrašanās vietu resursā.

Avotu un literatūras saraksts –to avotu un literatūras apkopots uzskaitījums, kuri ir izmantoti darba izstrādē un uz kuriem ir atsauces tekstā.

Avoti – neinterpretēti materiāli – likumi, oficiāli dokumenti, valstsvīru runas, intervijas, statistika. Iedalā šādi: hronikas (pirmais naratīvais avots); normatīvie akti (juridiska rakstura dokumenti); lietvedība; dokumentu klasifikācija pēc nozīmīguma (lēmumi, rezolūcijas, pavēles, instrukcijas); protokoli un stenogrammas; kontroles dokumentācija (uzskaites, tabeles, rēķini); statistika (īpašību kvantitatīvas pieraksts); personīgas dabas akti (apbalvojuma lietas, pacientu slimības vēstures); personiskas izcelsmes avoti (vēstules, e-pasts). Ja nepieciešams, avotus atbilstoši nozares specifikai var iedalīt arī citādi.

Bibliogrāfiska atsauce – bibliogrāfiskā atsauce ir ziņu kopums, kas nodrošina izmantotā avota identifikāciju.

Citāts – precīzs izvilkums no kādas personas runas vai kāda autora rakstīta teksta, un to liek pēdiņās. Ja citāts ir pilns teikums vai teikumu grupa, to parasti iesaista tekstā kā tiešo runu un pieturzīmes liek tāpat kā teikumos, kuros ir tiešā runa. Ja citāts pilnīgi tiek iekļauts rakstītajā teikumā, to liek pēdiņās, bet pārējo pieturzīmju lietošanu nosaka teikuma uzbūve.

Digitālais objektu identifikators (jeb DOI) – pastāvīgs veids kā identificēt dokumentu, kas nav saistīts ar tā pašreizējo atrašanās vietu. Parasti DOI izmanto, lai piešķirtu zinātniskiem rakstiem unikālu identifikācijas numuru, pēc kura vieglāk šo dokumentu atrast. Tas var arī nodrošināt iespēju atrast dokumenta kopiju internetā.

Informācijas resurss – jebkura grāmata, dokuments, datu bāze, persona u.c., kas sniedz darbā izmantojamu informāciju. Jēdziens lietojams, ja nepieciešams raksturot visus darbā izmantotos materiālus, atsevišķi neizdalot, kurš klasificējams kā avots vai literatūra.

Literatūra – zinātniskas publikācijas (grāmatas, akadēmiskie žurnāli, zinātniskie raksti, interneta datubāzu resursi) – visi darbi, kuros problēmas tiek analizētas zinātniski, tiek sniegta faktu (avotu) interpretācija (radoša izskaidrošana, analīze) vai arī fakti ir subjektīvi izvēlēti.

Monogrāfija – recenzēta zinātniska grāmata, kas veltīta vienai tēmai, ir starptautiski pieejama zinātniskās informācijas krātuvēs, satur bibliogrāfiju un kopsavilkumu svešvalodā.

Plagiāts/plagiātisms – kāda cita autora(-u) domu vai darbu literārā piesavināšanās, kopējot vai uzdodot citu domas/idejas par savām; atsauces nenorādīšana uz citu autoru radītu darbu.

Zemsvītras piezīme – tiek novietota attiecīgās lappuses apakšējā daļā. Zemsvītras piezīmes var būt numurētas nepārtrauktā secībā vai sargrupētas nodaļas vai sējuma beigās. Zemsvītras piezīmēs norāda nepieciešamos paskaidrojumus, komentārus un saites, lai precizētu un papildinātu informāciju dokumentā, padarītu to saprotamāku un pilnīgāku. Zemsvītras piezīmes darba beigās neaizstāj avotu un literatūras sarakstu. Zemsvītras piezīmes drukā mazākiem (parasti par diviem punktiem) burtiem nekā pārējo tekstu un atdala no teksta ar īso līniju un rindstarpu.

Kas ir atsauces?

Rakstu darbos (esejās, referātos, zinātniskajās publikācijās, pētījumos u.c.) nereti tiek izmantots citu autoru sacītais. Tiešus citātus, skaitliskos datus vai faktus izmanto, lai argumentēti pamatotu savu viedokli. Citu ideju pieminēšana un analīze ir vērtējama pozitīvi, taču svarīga ir atsaukšanās uz izmantotajiem avotiem. Ja tas netiek darīts, **darbs ir uzskatāms par plagiātu.**

Uz izmantotajiem avotiem un literatūru ir jāatsaucas ikreiz, kad nepaužat savas domas, secinājumus, atziņas, t. i., bibliogrāfiskā atsauce ir jālieto:

- ja tekstā minēts citāts;
- ja tekstā ir pārstāstīts cita autora sacītais/atzītais;
- ja tekstā dots skaitlisks materiāls, tabula vai attēls no cita autora darba;
- ja tekstā izklāstīts kādas personas teiktais vai uzskati;
- ja tekstā ir pieminēts kāds avots, zinātnisks pētījums, raksts;
- ja tiek dotas citu autoru jēdzienu definīcijas;
- ja tekstā pieminēts vai aprakstīts kāds piemērs vai vienreizējs gadījums, kas nav vispārzināms.

Darbā ir atļauts precīzi vārds vārdā pārrakstīt vai pārstāstīt kāda cita teikto tikai tad, ja tiek lietota atsauce. Atsaucē SKAIDRI ir JĀNORĀDA, no kurienes CITĀTS/DOMA/DATI ir ņemti.

Citēšanas un atsaukšanās pamatprincipi

Kā pareizi citēt?

Citātam ir jābūt saturiski saistītam ar tekstu. Ja citāts ir īss, piemēram, ne garāks kā divi līdz trīs teikumi, to var „iepiēt” teikumā, lietojot pēdiņas. **NB!** Citāti nav jāliek slīprakstā.

Piemērs:

Bijušajai verdzenei Millijai Evansai par savu dzīvi ir labas atmiņas, viņa atzīst un saka, ka toreiz „ne par ko nebij’ jāsatraucas”.¹

Ja citāts ir garāks, tad tas ir jāizdala, proti, citāts, kas pārsniedz 6–8 rindīnas, ir jāizdala atsevišķi no pamatteksta, samazinot citāta burtu izmēru par diviem punktiem (piemēram, no 12 uz 10) un arī teksta atstarpes (no 1,5 uz 1 intervālu) u. tml.

Piemērs:

Tomasa Džefersona vēstules galvenā atziņa bija tā, ka reliģija atrodas starp cilvēku un Dievu, tāpēc nevienam nav tiesību to izmantot kā manipulatīvu līdzekli, un tāpēc viņš iestājas par reliģijas brīvību un to, ka valstij nav varas pār cilvēku reliģiskajiem uzskatiem:

„Uzskatot, ka reliģija ir jautājums, kas atrodas tikai starp cilvēku un viņa Dievu, ka viņam nav nevienam jāatskaitās par savu ticību vai to, ko viņš pielūdz, ka valsts leģitīmā vara palīdz to pildīt, bet nepiedāvā savu viedokli, es ar bijību pieņemu Amerikas tautas nostāju, kas saka, ka viņu likumdevējvaras iestādes „nedrīkst izdot likumu attiecībā uz vienas reliģijas nodibināšanu vai brīvu reliģijas praktizēšanas aizliegšanu”, tādējādi uzceļot atdalošu sienu starp baznīcu un valsti.”²

Vai citātu var mainīt?

Citēt var, izlaižot tekstu, kas nav nozīmīgs rakstu darbam, taču paša autora sacīto mainīt nedrīkst! Izlaistā teksta vietā lieto divpunkti kvadrātiekvās [...]. Var arī pārstāstīt autora sacīto, nelietojot pēdiņas, bet tad tekstā ir jāparādās pārstāstītai domai un tiešs citāts nedrīkst parādīties (nedrīkst burtiski citēt autora teikto, bet tas ir jāpasaka saviem vārdiem) – arī šajā gadījumā obligāti ir jādod atsauce!

Piemērs:

Savā slavenajā 1963. gada uzrunā Martins Luters Kings sacīja: „Es jums šodien saku, mani draugi, ka, neskatoties uz visām šīs kustības grūtībām un vilšanos, man joprojām ir sapnis. Tas ir sapnis, kas dziļi sakņojas Amerikas sapnī. Man ir sapnis par to, ka kādu dienu šī nācija piecelsies un piedzīvos tās ticības patieso būtību: „Mēs uzskatām šo patiesību par acīmredzamu – ka visi cilvēki ir radīti vienlīdzīgi.””³

Divpunktes piemērs:

Savā slavenajā 1963. gada uzrunā Martins Luters Kings sacīja: „[...] neskatoties uz visām šīs kustības grūtībām un vilšanos, man joprojām ir sapnis [...], kas dziļi sakņojas Amerikas sapnī [...], ka kādu dienu šī nācija piecelsies un piedzīvos tās ticības patieso būtību: „Mēs uzskatām šo patiesību par acīmredzamu – ka visi cilvēki ir radīti vienlīdzīgi.””³

---

¹ Millie, E. 1997. *Lay my Burden Down. A Full History of Slavery*. B. A. Botkin, ed. Chicago: University of Chicago Press, 1945. Quoted in Form 4 History Resource Booklet. Clayton: Print Synergy, 1.

² 1802. *Thomas Jefferson to the Danbury Baptist Association in the State of Connecticut*, 2.

³ Martin Luther King Jr. I have a Dream. Delivered 28.08.1963 at the Lincoln Memorial, Washington D.C., transcription by M. E. Eidenmuller. American Rhetoric www.americanrhetoric.com/speeches/Ihaveadream.htm

Pārstāstījuma piemērs:

Savā slavenajā 1963. gada uzrunā Martins Luters Kings sacīja, ka neskatoties uz grūtībām, ar kurām saskaras afroamerikāņu pilsonisko tiesību kustība, viņš tic, ka nākotnē viņa sapnis piepildīsies un ASV tiks atzīts, ka visi cilvēki ir vienlīdzīgi.³

Svarīgi! Ļoti garus citātus – tiesu izrakstus, Ministru kabineta noteikumus, likuma pantus un, piemēram, higiēnas standartus vai citu apjomīgu informāciju – pamattekstā neiekļauj, bet gan pievieno darba pielikumos vai kā zemspītras piezīmes.

Kādos gadījumos labāk ir pārstāstīt?

Darba autoram ir jāpieņem lēmums, citēt vai pārstāstīt saviem vārdiem. Tomēr jāņem vērā, ka pārāk daudz citātu un pārāk maz komentāru samazina darba vērtību, kā arī novērš lasītāja uzmanību, un lasītājs „lēks pāri” gariem citātiem. Tāpēc ieteicams pārsvarā pārstāstīt citu sacīto un citātus izmantot tikai tajos gadījumos, kad tas ir absolūti nepieciešams.

Kādos gadījumos nav jācitē?

Vispārzināmus faktus vai tādus faktus, par kuriem ir viegli pārliecināties, kā arī ticējumus un labi zināmus izteicienus darbos var lietot **bez atsauces**, ja vien citāts nav ņemts no kāda cita avota. Ņemiet vērā, ka autoram ir jābūt pilnīgi pārliecinātam par minēto faktu pareizību!

Atsauce nav nepieciešama, piemēram, šādos gadījumos:

- Otrais pasaules karš Eiropā beidzās 1945. gada 8. maijā, pāris dienu pēc tam, kad Ādolfs Hitlers Berlīnē izdarīja pašnāvību.
- Kā vēsta tautas ticējums, mazs cinītis gāž lielu vezumu.

Vai citējot drīkst mainīt oriģinālā citāta punktuāciju, rakstību un gramatiku?

Tiešā citātā tekstam ir jābūt tādām pašām kā oriģinālā, taču ir pieļaujamas šādas izmaiņas:

1. Punktuāciju, piemēram, pēdiņas, var mainīt atbilstoši latviešu valodas gramatikas likumiem, proti, citējot latviešu valodā tiek lietotas tikai dubultās pēdiņas. **Piemērs:** „Latviešu valodā citēšanai *‘single quotation marks’*, kā tas ir angļu valodā, neizmanto.”
2. Citāta pirmo burtu var rakstīt vai nu ar lielo, vai mazo burtu atbilstoši tam, kā tas nepieciešams darbā, taču veiktās izmaiņas jādiferencē, norādot tās kvadrātiekvās. **Piemērs:** „[O]riģinālajā citātā pirmais vārds šajā teikumā bija rakstīts ar mazo burtu.”
3. Citāta pēdējo punktu var nelietot un aizstāt, piemēram, ar komatu, ja tālāk seko jūsu teksts.
4. Citātā var neiekļaut piezīmes (lietojot divpunkti kvadrātiekvās), kas minētas oriģinālā (ja vien tās nemaina citāta domu). **Piemērs:** „Neatbalstu garīdznieku iesaistīšanos politikā [..]. Baznīcai kopumā ir skaļāk un drosmīgāk jāpauž savs viedoklis par notiekošo valstī, Saeimā un politikā.”
5. Acīmredzamas drukas kļūdas, kas ieviesušās oriģinālajā citātā, drīkst labot, ja vien citāts netiek ņemts no kāda sena avota, kurā izmantots tā laika rakstības stils un gramatikas likumi. Ja savā darbā maināt citāta rakstību un punktuāciju atbilstoši mūsdienu standartiem, lasītājs par veiktajām izmaiņām ir jāinformē (piezīmē, ievadā vai kādā citā vietā darbā).

Kā citēt citātu citātā?

Ja citējat citātu, kas ir iekļauts jau kādā citā citātā, tad abi citāti ir jāliek pēdiņās un atsauce jānoformē atbilstoši tam, kā noformē citātu citātā. Ja citētais materiāls sastāv pilnībā tikai no citāta citātā, tad jālieto tikai vienas pēdiņas.

Piemērs:

Kā norāda Rebeka Goldsteina, tad Platons diezgan ciniski raksturo cilvēku esības formas, ko tie iegūs pēc nāves, sakot, ka „tie kļūs par ēzeļiem „un citiem perversiem dzīvniekiem” vai plēsējiem – „kā vilkiem, lauvām un pūķiem”, kamēr „vienkāršie pilsoņi” – taisnā un augstprātīgā buržuāzija – pārvērtīsies par aizņemtām mazām bitēm un skudrām.”⁴

Svarīgi! Pēdiņas ir jālieto visos gadījumos, kad tas ir nepieciešams, un arī punktuācija ir jānovieto atbilstošajā vietā pēdiņās. Piemērs par pēdiņu lietojumu:

Harijs sacīja: „Neāksties! Sacīt, ka „es domāju, ko runāju,” ir tas pats, kas „es runāju to, ko domāju,” ir tikpat mulsinoši kā stāstā par Alisi Brīnumzemē. Tu taču atminies, ko Cepurnieks teica Alisei: „Nav vis viens un tas pats! Tādā gadījumā tu varētu tikpat labi teikt, ka viens un tas pats ir „es redzu to, ko ēdu” un „es ēdu to, ko redzu!””⁵

Šajā piemērā citāta beigās ir trīs pēdiņas: pirmās, kas noslēdz Cepurnieka sacīto un kam beigās ir izsaukuma zīme; otrās pēdiņas, kas noslēdz visu Cepurnieka citātu un trešās pēdiņas, kas noslēdz Harija sacīto. Lai izvairītos no tik nevajadzīga pēdiņu daudzuma, ieteicams pārstāstīt!

Vai citāti ir jātulko?

Primāri citātu tulkošana ir atkarīga no rakstītāja un lasītāja svešvalodu zināšanām. Tādējādi, ja tiek rakstīts zinātnisks darbs par latīņu vai grieķu avotiem, ko lasīs attiecīgās tēmas speciālisti, darbā var brīvi izmantot latīņu un grieķu valodas citātus. Rakstot zinātnisku darbu par Johana Volfganga fon Gētes darbiem, var izmantot viņa citātus vācu valodā. Tomēr, ja lasītāju loks ir plašāks un jūs neesat pārliecināts par to, vai lasītāji sapratīs oriģinālvalodu, tad ir **jānodrošina citāta tulkojums iekavās**.

Piemērs:

Šajā gadījumā prātā nāk J. V. fon Gētes sacītais: *“Wer nie sein Brot mit Tränen aß”* (Kas nekad savu maizi ar asarām nav ēdis).

À vrai dire, Abélard n'avoue pas un tel rationalisme: “Je ne veux pas être si philosophe, écrit-il, que je résiste à Paul, ni si aristotélicien que je me sépare du Christ.” (Faktiski Abelārds šādu racionālismu neatzīst. „Es nevēlos būt tādā mērā filozofs,” viņš raksta, „lai pretotos Pāvilam, nedz tāds Aristoteļa piekritējs, lai atšķirtu sevi no Kristus.”)

Svarīgi! Ja iespējams, vienmēr izmantojiet jau publicētus tulkojumus un sniedziet attiecīgo atsauci, iekļaujot tulkotāja vārdu un citu nepieciešamo informāciju.

Svarīgi! Ja zinātniskā darbā iekļaujat savu tulkojumu, tad tas ir jānorāda, piemēram, pēc tulkojuma iekavās ierakstot „autora tulkojums” vai arī darba ievadā norādot: „Ja vien nav norādīts citādi, visi citāti darbā ir autora tulkoti”. Ja publicētā tulkotā materiālā kādu vārdu esat izmainījis, tad tas attiecīgi jānorāda, piemēram, norādot „tulkojums precizēts”. Jebkuras veiktās izmaiņas ieteicams norādīt kvadrātiekvās. Ieteicams citu autoru domas pārstāstīt latviešu valodā, nevis tulkot, un citātus izmantot tikai retos gadījumos – kad tas tiešām ir nepieciešams!

Svarīgi! Ja darbā ir pārāk daudz tulkojumu, tos labāk ir pievienot zemsvītras piezīmēs vai darba pielikumos. Šādā gadījumā piezīmēs ir jālieto tikai pēdiņas, un iekavas nav nepieciešamas.

---

⁴ Plato. 2014. *Phaedo*, 88. London: Oxford Paperback, 2009. Quoted in Goldstein, R. *Plato at the Googleplex: Why Philosophy Won't Go Away*. New York: Pantheon Books, 7.

⁵ Kerols, L. 2014. *Alises piedzīvojumi Brīnumzemē*. Rīga: Zvaigzne ABC, 87.

Svarīgi! Ja citāts vai pārstāsts ir ņemts nevis no oriģināldarba, bet gan no cita autora darba, jāatsaucas ir uz to darbu, kas reāli izmantots, lai gan citātu gadījumā vēlams norādīt kā oriģināldarbu, tā arī reāli izmantoto darbu.

Kā pareizi jānorāda autoru vārdi un uzvārdi?

Īpašvārdu rakstībā jāievēro, ka, pirmo reizi darbā pieminot kādu autoru, jānorāda pilns viņa vārds un uzvārds, rakstot to latviešu valodas transkripcijā, pēc tam iekavās norādot viņa vārdu un uzvārdu slīprakstā oriģinālvalodā. Tālāk tekstā lieto tikai iniciāli un uzvārdu latviešu transkripcijā, oriģinālrakstībā to vairs nenorādot.

Piemērs:

Luis Henkinss (*Lewis Hankins*) ir teicis, ka „gandrīz visas valstis gandrīz vienmēr ievēro gandrīz visus starptautisko tiesību principus un gandrīz visas savas saistības.”⁸ L. Henkinss arī norāda, ka...

Kā angļu valodā jālieto lielie un mazie burti virsrakstos?

Grāmatu, avīžu, žurnālu nosaukumi

Ar lielo burtu nosaukumos vienmēr jāraksta teikuma pirmais vārds un visi sekojošie vārdi, izņemot artikus (*a, an, the*), prepozīcijas neatkarīgi no to garuma (*to, on, for, after, among, between* utt.), saikļus (*but, and, or* utt.) un pakārtotos saikļus (*as, because, although, if* utt.).

Izņēmums! Ja artikuli, prepozīcijas utt. seko virsrakstā pēc punktuācijas (. : ! ?), tie ir jāraksta ar lielo burtu.

Piemēri:

- Current Diagnosis and Treatment in Gastroenterology, Hepatology, and Endoscopy
- Social and Cultural Anthropology: A Very Short Introduction
- Islamic Philosophy from Its Origin to the Present: Philosophy in the Land of Prophecy
- The British Journal of Surgery
- Journal of Law and Economics

Nodaļu, apakšnodaļu un zinātnisko rakstu virsraksti grāmatās, avīzēs un žurnālos

Nodaļu, apakšnodaļu un zinātnisko rakstu virsrakstos ar lielo burtu raksta tikai pirmo vārdu, īpašvārdus, lietvārdus, kas rakstāmi ar lielo burtu (atbilstoši angļu valodas gramatikas likumiem, piemēram, *Achilles tendon, Parkinson's disease, Heimlich manoeuvre, Monday, Communism, Democracy, London, Germans, Mississippi River* utt.) un visus vārdus, kas seko pēc punktuācijas (. : ! ?).

Piemēri:

- Improving outcomes for pancreatic cancer: Radical surgery with patient-tailored, surgery-specific advanced haemodynamic monitoring
- Multiplicity of data in trial reports and the reliability of meta-analyses: Empirical study
- Who speaks for climate? Making sense of media reporting on climate change

Kā pareizi jānoformē informācijas resursu (grāmatu) nosaukumi?

Ja pamattekstā atsaucas uz kādas grāmatas/raksta/avota nosaukumu un to raksta nominatīvā, tad nosaukums ir jāliek pēdējās.

Piemērs:

Kā norāda profesors Viktors Kalnbērzs grāmatā „Operējošs ķirurgs: 20. gadsimta otrā puse” (2006), tad...

Ja pamattekstā informācijas resursa nosaukums tiek lietots locījumā, tad nosaukumu raksta slīprakstā, neliekot to pēdiņās.

Piemērs:

Kā norādīts *Medicīnas svešvārdu vārdnīcā*, tad...

Svarīgi! Ja pamattekstā atsauce ir uz avota nosaukumu svešvalodā, to raksta slīprakstā, tāpat kā visus svešvalodā izmantotos jēdzienus; papildus iekavās tiek norādīts darba tulkojums latviešu valodā.

Piemērs:

Saskaņā ar Roberta Patnema tēzi no viņa darba *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (Boulings vienatnē: amerikāņu kopienas sabrukums un atdzimšana), sabiedrības atsvešināšanos rada...

Kur ir pareizi novietot atsauces ciparu?

Atsauces cipars parasti ir jānovieto teikuma vai citāta beigās. Cipars parasti seko citātam neatkarīgi no tā, vai tas ir iekļauts tekstā vai izdalīts atsevišķi. Atsauces cipars **vienmēr ir jāliek pēc punktuācījas**, izņemot domuzīmi (tad tas ir jānovieto pirms domuzīmes).

- Ja viss teikums ir citāts, punkts jāliek pirms pēdiņām un atsauces cipars – aiz pēdiņām:
  - „Jo dziļāk mēs raugāties pagātnē, jo tālāk mēs varam redzēt nākotnē.”⁴
- Ja teikums iesākas ar jūsu tekstu un beidzas ar citātu, punkts jāliek pirms pēdiņām, un atsauces cipars liekams aiz pēdiņām:
  - Vinstons Čērčils reiz minēja, ka: „Jo dziļāk mēs raugāties pagātnē, jo tālāk mēs varam redzēt nākotnē.”⁴
- Ja citāts ir teikuma vidū, atsauces cipars jāliek uzreiz aiz citāta, un tālāk seko jūsu teksts:
  - Iespējams, V. Čērčilam bija taisnība, sakot, „jo dziļāk mēs raugāties pagātnē, jo tālāk mēs varam redzēt nākotnē,”⁴ taču tas nenozīmē, ka tā ir absolūta patiesība.

Svarīgi! Nav pareizi pārstāstīt rindkopu vai vairākas rindkopas ar cita autora domām un to beigās likt atsauci uz avotu, jo atsauce attiecas uz pēdējo teikumu. Lai būtu korekti, pārstāsta sākumā ir jānorāda, kura autora viedoklis tiek izklāstīts, tā noslēgumā pievienojot atsauci. Šādā pārstāstījuma izklāstā jūs nevarat paust savas domas.

Piemērs:

Klasiskā reālisma pamatnostādnes Hanss Morgentavs (*Hans Morgenthau*) savā 1948. gada darbā *Politics Among Nations* ir formulējis kā sešus reālisma pamatprincipus, kas ir šādi .. [tālāk seko šo principu izklāsts, un rindkopas vai rindkopu beigās tiek likta atsauce].⁷

„Ibid.” un „Turpat” lietojums

Saīsinājumu *Ibid.* (no latīņu val. *ibidem*, kas nozīmē „turpat”) zemsvītras piezīmēs parasti lieto, ja nākamā atsauce attiecas uz to pašu avotu, kas citēts iepriekš. Respektīvi, nav pieņemts vienu un to pašu identisko atsauci zemsvītrā kopēt atkārtoti. Ja atsauce ar nākamo atsauci ir identiska, lieto tikai *Ibid.* Ja mainās citāta lappuse, raksta, piemēram, *Ibid.*, 7.

Svarīgi! Ar *Ibid.* nedrīkst sākt atsauci jaunā lapā (jo nav uz ko atsaukties).

Piemērs (kā tas izskatītos zemsvītras atsaucēs):

⁵ Holmlund, C. 2002. *Impossible Bodies: Femininity and Masculinity at the Movies*. New York: Routledge, 159.

⁶ *Ibid.*

⁷ *Ibid.*, 162.

Svarīgi! *Ibid.* vienmēr raksta ar lielo burtu, slīpināti un punktu saīsinājuma apzīmēšanas beigās. Jūs savos darbos varat lietot vai nu *Ibid.*, vai Turpat, bet viena darba ietvaros – tikai vienu apzīmējumu.

Izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšana

Kas ir bibliogrāfija jeb darbā izmantoto avotu un literatūras saraksts?

Bibliogrāfija jeb darbā izmantoto avotu un literatūras saraksts ir visi tie avoti un literatūra, kas ir iekļauta zinātniskā darba teksta vai zemsvītras atsaucēs (ar retiem izņēmumiem).

Svarīgi! Tekstā norādītajām atsaucēm jābūt iekļautām darbā izmantoto avotu un literatūras sarakstā, un otrādi – katram ierakstam no darbā izmantoto avotu un literatūras saraksta jābūt pieminētam tekstā. Autoram jāpārlicinās, vai katrs avots un literatūra parādās abās vietās un vai atsauce tekstā un ieraksts darbā izmantoto avotu un literatūras sarakstā ir identiski.

Kā pareizi jāsakārto un jānoformē darbā izmantoto avotu un literatūras saraksts?

Sarindošanas secība un valoda: Sarakstu numurē un kārto alfabētiskā secībā pēc pirmā elementa (autora uzvārda, ja nav - nosaukums), neņemot vērā diakritiskās zīmes (ā, ģ, č utt.). Sk. 2. piemēru beigās.

Ja tiek izmantoti dokumenti svešvalodā (izņemot angļu valodu), piemēram, krievu utt., tad aiz oriģinālnosaukuma kvadrātiekvāds būtu vēlamš nosaukuma tulkojums darba valodā.

Noformējums: Sarakstu noformē ar vienas rindas intervālu *single space* (nevis 1,5), bet vienu ierakstu no otra atdala ar 12 punktu atstarpi (Paragraph > Spacing > pt 12 vai pt 6).

Piemērs:

1. Biksone, G. 2016. *Solis pa solim pacientu konsultēšanā: rekomendācijas pareizai zāļu lietošanai un pacienta izglītošanai*. 3. izd. Rīga: Aptieku apvienība.
2. Hurrelmann, A. and DeBardeleben, J. 2009. Democratic dilemmas in EU multilevel governance: Untangling the Gordian knot. *European Political Science Review*. 1(2), 229.
3. Smith, A. 1965. *The Wealth of Nations*. New York: Random House.
4. Walker, R. and Whittlesea, C. 2012. *Clinical Pharmacy and Therapeutics*. 5th ed. Edinburgh: Churchill Livingstone/ Elsevier.

Interneta saišu noformēšana: Visām interneta saitēm atsaucēs un izmantotajā literatūrā ir jānoņem *hyperlink* funkcija. Respektīvi, interneta saitei ir jābūt tādā pašā krāsā kā pamattekstam un bez pasvītrojuma. *Hyperlink* funkciju noņem, uz interneta saites nospiežot labo peles taustiņu un izvēloties funkciju 'Remove Hyperlink'.

Kā grupēt informācijas resursus izmantoto avotu un literatūras sarakstā?

Apjomīgos zinātniskajos darbos (studiju/kursa/kvalifikācijas/bakalaura/maģistra/promocijas darbs), kuros izmantoto avotu un literatūras sarakstā ir vairāk par 20 informācijas resursu, ir ieteicams tos grupēt.

Grupējuma ietvaros avotu un literatūras sarakstā informācijas resursus vispirms kārto pēc latīņu alfabēta, nešķirojot pēc valodām, pēc tam – kirilicā, bet numerācija visam sarakstam ir vienota.

Avotu un literatūras kārtība: Vispirms tiek norādīti avoti, tad seko literatūra; periodiskie izdevumi; interneta resursi un citi avoti. Atsevišķos gadījumos, ja nepieciešams, var izmantot precizētāku kārtojumu. Piemēram: kad nepieciešams izmantot nozares specifikai atbilstošu grupēšanu, piemēram, Tiesību zinātnēs. Nepublicētos avotus, piemēram, studiju, bakalaura un maģistra darbus, kā arī muzejos, fondos un krātuvēs esošās atskaites un citus informatīvos materiālus izdala atsevišķi (Nepublicētie avoti) un kārto līdzīgi kā publicētos avotus, respektīvi, alfabētiskā secībā.

Svarīgi! Nepieciešamības gadījumā sarakstu var grupēt atbilstoši savas nozares specifikai! Piemēram, Tiesību zinātnē avotus grupēt hronoloģiski.

Piemērs:

Avoti:

1. Ārsts Y. 2017. *Slimības vēsture ķirurgijā: [Slimnieks X]*. Rīga: Stradiņa slimnīca.
2. Kārklīšs, H., sast. 1925. *LR [1] Saeimas stenogrammas*. I sesija. Rīga: LR Saeimas izdevums.

Literatūra:

3. Biksone, G. 2016. *Solis pa solim pacientu konsultēšanā: rekomendācijas pareizai zāļu lietošanai un pacienta izglītošanai*. 3. izd. Rīga: Aptieku apvienība.
4. Braithwaite, V. and Levi, M., eds. 1998. *Trust and Governance*. New York: Russell Sage Foundation Publications.
5. Duggal, M. 2013. *Paediatric Dentistry at a Glance*. Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwell.
6. Kalķis, V. 2015. *Arodveselība un riski darbā*. Rīga: Medicīnas apgāds.
7. Tocqueville, Al, de. 2003. *Democracy in America and Two Essays on America*. London: Penguin Group.

Periodiskie izdevumi:

8. Apinis, P. 2016. Medicīna pirms 25 gadiem, šodien un nākotnē. *Latvijas Ārsts*. 1, 1. –2.
9. Berzina, M. 2016. Arteriālās hipertensijas ārstēšana pacientiem ar blakus slimībām. *Doctus*. 1, 16., 18., 20., 22.
10. Rudevskis, J. 2006. Latvijas un Svētā Krēsla līgums: iedomātās bažas un realitāte. *Jurista Vārds*. 407(4). Iegūts no: www.ur.gov.lv/faili/Ausma/1.jautajuma%20mat..pdf [sk. 01.01.2009.].

Translācijas/video ieraksti:

11. Stankevičs, Z. 22.08.2010. *De Facto*. Intervē Ilze Nagle. Latvijas Televīzija 1.

Interneta resursi:

12. Belēvičs, G. 04.01.2016. Vesels!: Latvijas veselības platforma 2015-2065. *LR Veselības ministrija*. Iegūts no: http://www.vm.gov.lv/lv/aktualitates/latvijas_veselibas_platforma_2015__2065 [sk. 20.02.2016.].
13. Tēraudkalns, V. 19.10.2004. Neveiksmīgās laulības sekas. *Politika.lv*. Iegūts no: <http://politika.lv/article/neveiksmigas-laulibas-sekas> [sk.05.11.2010.]

Kur jānovieto izmantoto avotu un literatūras saraksts ?

Izmantotās literatūras saraksts pievienojams zinātniskā darba BEIGĀS uz ATSEVIŠĶAS lapas(-ām).

Šis nosacījums neattiecas uz esejām un kopsavilkumiem (sociālo zinātņu fakultātēs), kur izmantotās literatūras saraksts tiek norādīts titullapā.

Atsauču un bibliogrāfijas noformēšanas veidi

1. Autora un datuma sistēma

Tekstā, norādot atsauci uz avotu, to raksta apaļajās iekavās, ietverot autora uzvārdu bez iniciāļiem un aiz komata norādot avota izdošanas gadu: ja ir viens autors – (Smith, 2015); ja ir trīs autori – (Rudņeva, Zepa un Slokenberga, 2005); ja ir vairāk nekā četri autori – (Bond et al., 1996). Ja autors nav skaidri norādīts, tad par tādu var uzskatīt personu vai organizāciju, kura ir atbildīga par avotu: redaktoru, sastādītāju, tulkotāju, komponistu, grafisko dizaineru, izdevēju, izplatītāju u. c., piemēram, (WHO, 2010).

Piemērs:

Milons (Milon, 2014) secina, ka ..

Balstoties uz Milona (2014) pētījuma rezultātiem, ..

Tekstā, norādot atsauci uz konkrētu citātu, to raksta apaļajās iekavās, ietverot autora uzvārdu bez iniciāļiem, aiz komata norādot avota izdošanas gadu un aiz komata norādot lapaspuses numuru, no kura attiecīgais citāts ir ņemts.

Piemērs:

Smits norāda, ka „seko precīzs citāts” (Smith, 2015, 451).

Atsaucei ir jāseko vai nu uzreiz pēc citāta, autora atziņas vai pārstāsta, vai arī aiz tekstā minētās svarīgās atziņas vai informācijas.

Svarīgi! Apaļajās iekavās autoru uzvārdus raksta tieši tā, kā tie ir atspoguļoti literatūras sarakstā, respektīvi, ja avots ir krievu valodā, tad arī apaļajās iekavās tekstā autora uzvārdu(-s) raksta ar kirilicas alfabēta burtiem, piemēram, Holmogorova, Polkunova un Orlova atzīst, ka .. (Холмогорова, Полкунова и Орлова, 2004). Ja autors tiek minēts tekstā un netiek citēts, bet tikai pārstāstīts, tad iekavās jānorāda tikai publicēšanas gads, piemēram, Muzikante (2010) ir konstatējusi, ka .. .

Ja vienas rindkopas ietvaros ir atkārtoti jāatsaucas uz vienu un tā paša autora to pašu rakstu, tad pilnu atsauci (tieši šajā rindkopā!) var neatkārtot (tā vietā var rakstīt, piemēram, „.. minētajā pētījumā tika konstatēts, ka ..”, vai „.. kā min raksta autors, tad ..”).

Ja citā rindkopā atkārtoti tiek pārstāstīta kāda atziņa no tā paša avota, tad atkal ir jāraksta pilna korekti noformēta atsauce.

Ja darbā ir izmantoti vairāki raksti, kuriem ir **vienādi viens vai vairāki pirmie autori** un kuri publicēti **vienā gadā**, tad, atkārtoti minot atsauci, iekavās jānorāda pirmā autora uzvārds, kā arī tik daudz nākamo autoru uzvārdu, cik nepieciešams, lai atšķirtu vienu rakstu no cita, uzskaitījumu pabeidzot ar „u. c.”, “et al.”, „и др.”, piemēram, (Baret, Costa, Martin et al., 2005), (Baret, Costa and Jang, 2005).

Ja izmantoto avotu sarakstā iekļautas divas vai vairākas publikācijas, kuru pirmajiem autoriem ir **vienāds uzvārds (bet atšķirīgi vārdi)**, visās norādēs tekstā jāiekļauj **pirmā autora iniciāļi** pat tad, ja publikācijas gadi ir atšķirīgi, piemēram, R. Lāse (1959) un A. Lāse (2006) atklāja, ka...

Atsauce uz vairākiem autoriem. Ja atziņa vai informācija ir atrodama daudzu autoru darbos, tad nav nepieciešams atsaukties uz visiem (ja to ir ļoti daudz). Pietiek ar dažiem nozīmīgākajiem. Šajā gadījumā atsauces vienu iekavu ietvaros (literatūras vai avotus) atdala ar semikolu (;) un sakārto hronoloģiski vai alfabēta kārtībā pēc literatūras avotu pirmā autora uzvārda, piemēram, (Gidron, Gal and Desevilya, 2003; Özkan and Lajunen, 2005), (Krahe and Fenske, 2002; Özkan and Lajunen, 2005), (Özkan and Lajunen, 2005; Stradling and Parker, 1997).

Svarīgi! Ja publikācijas/avota autors ir **organizācija**, piemēram, uzņēmums, asociācija, valsts institūcija vai pētnieciska grupa u. tml., tad šīs organizācijas nosaukums tiek norādīts autora vietā. Organizāciju nosaukumi parasti tekstā tiek norādīti pilnībā. Pazīstamu organizāciju nosaukumi pirmajā atsaucē tiek rakstīti pilnībā, bet pēc tam var norādīt to abreviatūras (sk. piemēru). Tekstā pilnībā jāraksta to organizāciju

nosaukumi, kas lasītājam ir maz pazīstami. Ja organizācija pārsvarā tiek identificēta ar abreviatūru, tad jau pirmajā reizē drīkst izmantot starptautiski pieņemto saīsinājumu – UNESCO, NATO.

Piemēri:

(Rīgas Stradiņa universitāte [RSU], 2014)

Piezīme: Atkārtoti minot šo atsauci tekstā: (RSU, 2014)

Viena vai vairāku autoru darbus ar vienādu publicēšanas gadu apzīmē ar burtiem, pievienojot tos pie publikācijas gada (a, b, c utt.). Šie burti tiek norādīti arī izmantoto informatīvo avotu sarakstā, kur šos darbus sakārto alfabēta secībā pēc to nosaukuma, piemēram, (Carlson, 2007a), (Carlson, 2007b).

Ja darbam nav publicēšanas gada, tekstā jānorāda autora vārds, pēc tā jāliek komats un darbam latv. val. – „b. g.” (bez gada), angļu val. – “n. d.” (no date), piemēram, (Požuiskas, b. g.), (White, n. d.).

Ja dokuments vai dokumenti tiek vienkopus analizēti detalizētāk vairākos teikumos vienas rindkopas ietvaros, tad atsauci liek pašā sākumā jau pirmajā teikumā, un pārējos teikumos turpina domas izklāstu, atsauci atkārtoti neliekot. Savukārt turpmākās atziņas, kas vairs nav saistītas ar minēto publikāciju(-ām), sāk ar jaunu rindkopu. Ja vēlāk tekstā (vai nākamajā rindkopā) atkārtoti tiek pārstāstīta kāda atziņa no iepriekšējā rindkopā minētā informācijas resursa, tad no jauna ir jāraksta pilna pareizi noformēta atsauce.

Ja tiek veidots teikums, kurā ir minētas vairākas atsevišķas atziņas, tad aiz katras no tām ir jāmin attiecīgā atsauce.

Piemērs:

Ir konstatēts, ka pastāv saistība starp riskanto braukšanu un kontroles lokusu (Gidron, Gal and Desevilya, 2003; Özkan and Lajunen, 2005), trauksmi (Moen, 2007), agresivitāti (Van Rooy, Rotton and Burns, 2006), tiekšanos pēc asām izjūtām (Moen, 2007), dzimumu (Krahe and Fenske, 2002; Özkan and Lajunen, 2005) un vecumu (Özkan and Lajunen, 2005; Stradling and Parker, 1997).

Divu vai vairāku atsauču secība vienu iekavu ietvaros. Ja tie ir viena autora darbi, tad autora uzvārds jāraksta tikai vienu reizi un jānorāda darbu publikāciju gadi, atdalot tos ar komatu.

Piemēri:

Deriberijs un Rīds vairākos pētījumos (Derryberry and Reed, 1999, 2003, 2005a, 2005b) centās izskaidrot temperamenta struktūru.

Pagātnes notikumu pētījumos (Lasmanis, 1998, 2000) ..

Ja kāda no publikācijām ir tikai iesniegta publicēšanai, tad kā pēdējo ierakstu raksta – „pieņemts publicēšanai” vai “*in-press*”.

Piemēri:

Deriberijs un Rīds vairākos pētījumos centās izskaidrot temperamenta struktūru (Derryberry and Reed, 1999, 2003, 2005a, 2005b, *in-press-a*, *in-press-b*).

Pagātnes notikumu pētījumos (Lasmanis, 1998, 2000, pieņemts publicēšanai) ..

Norādes uz papildu informāciju. Ja nepieciešams atsaukties uz papildu informāciju, ko var iegūt cita autora darbā, tad iekavās raksta šādi: (pilnu informāciju sk. Thompson, 2008, 543, *Table 1*) vai (vairāk sk. Polkinghorne, 2005, 137–145).

2. Zemsvītras atsauces jeb mainīgās piezīmes

Šī atsauces metode paredz, ka aiz citējumiem u. tml. kāpinātie cipari (³) apzīmē piezīmes, kas atbilstoši to secībai tekstā dotas lapaspuses, nodaļas vai teksta beigās (*endnote*). Šī piezīme var būt arī komentāri, kas ne vienmēr ietver atsauces.

Piemērs (atsauces izvietotas lapaspuses apakšā):

Primitīvs uzskats par vainu pastāv ciešā sakarībā ar uzskatu par tiesību pārkāpumu.⁶ Krimināltiesībās pastāv ļoti strikts princips – *nullum crimen sine poena* (nav noziedzīga nodarījuma bez vainas).⁷ Profesors K. Torgāns, balstīdamies uz ārvalstu tiesību zinātnieku pieredzi, vainu ir definējis kā objektīvu prettiesisku un no subjektīvā viedokļa nosodāmu pieskaitāmas personas uzvedību.⁸

---

⁶ Sinaiskis, V. 1935. *Civiltiesības*. 1. d. Rīga: Valters un Rapa, 130.

⁷ Krastiņš, U. 1930. *Noziedzīgs nodarījums*. Rīga: TNS, 7.

⁸ Torgāns, K. 1996. *Referāts. Latvijas Universitātes 56. zinātniskā konference*. Rīga, 2.

Atsauču, izmantoto avotu un literatūras saraksta apraksta piemēri

Zemāk ir doti paraugi tam, kā jānoformē atsauces un izmantotās literatūras saraksts pēc Starptautiskā standarta ISO 690: 2010 parauga. Starptautiskais standarts ISO 690:2010, uz ko balstīti šie atsauču noformēšanas piemēri, pieļauj divus atsauču noformēšanas veidus: **autora-datuma sistēmu** un **zemspītras atsauces jeb mainīgās piezīmes**.

Svarīgi! Noformējot atsauces, absolūti svarīgs ir to formatējums, t. i., būtiska nozīme ir gan slīprakstam (jo slīpraksts norāda uz AVOTU), gan punktuācijai – punktiem, komatiem, koliem, iekavām utt.

LITERATŪRA

GRĀMATA (MONOGRĀFIJA) – VIENS AUTORS

Vispārēja shēma: Autora uzvārds, vārds vai iniciāļi. Izdošanas gads. *Nosaukums oriģinālvalodā*. Izdevums (kurš pēc kārtas). Daļa (sējums). Izdošanas vieta: izdevējs.

Ja nosaukumu veido kopnosaukums un pakārtotais nosaukums, starp tiem liek punktu un atstarpi. Ja tiek piedāvāts apakšvirsraksts, kas saistīts ar nosaukumu un ir tam pakārtots, to uzrāda aiz kola (:) un raksta ar mazo burtu. Ja tiek piedāvāts oriģināla nosaukuma tulkojums, tas jānorāda tūlīt aiz nosaukuma kvadrātiekvāš.

Autora-datuma sistēma:

- (Eglīte, 2013)
- (Holmlund, 2002)

Zemspītras atsauce:

- Eglīte, K. 2013. *Anatomija: mācību līdzeklis bioloģijas, pedagoģijas, optometrijas, farmācijas un citās ne medicīnas studiju programmās*. 3. izd. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 21.
- Holmlund, C. 2002. *Impossible Bodies: Femininity and Masculinity at the Movies*. New York: Routledge, 159.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Eglīte, K. 2013. *Anatomija: mācību līdzeklis bioloģijas, pedagoģijas, optometrijas, farmācijas un citās ne medicīnas studiju programmās*. 3. izd. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
- Holmlund, C. 2002. *Impossible Bodies: Femininity and Masculinity at the Movies*. New York: Routledge.

GRĀMATA (MONOGRĀFIJA) – DIVI UN VAIRĀK AUTORI

Ja ir divi vai trīs autori, tad min visus autorus, starp pēdējiem diviem liekot „un” (latv. val.), “and” (angļu val.), „и” (krievu val).

Ja ir četri un vairāk autori, tad min tikai pirmā autora uzvārdu, tad raksta „u. c.” (latv. val.), “et al.” (angļu val. no latīņu *et alii* – un citi)), „и др.” (krievu val.). Izmantoto avotu un literatūras sarakstā būtu vēlams norādīt visu autoru uzvārdus un iniciāļus.

Autora-datuma sistēma:

- (Craton and Saunders, 1992)
- (Purviņš un Purviņa, 2011)
- (Carrol et al., 2015)

Zemspītras atsauce:

- Craton, M. and Saunders, G. 1992. *Islanders in the Stream: A History of the Bahamian People*. Athens: University of Georgia Press, 104–105.
- Purviņš, I. un Purviņa, S. 2011. *Praktiskā farmakoloģija*. 4. pārstr. un papild. izd. Rīga: Zāļu infocentrs, 13.
- Carrol, K. C. et al. 2015. *Jawetz Melnick & Adelbergs Medical Microbiology*. 27th ed. New York: McGraw-Hill Education, 34.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Craton, M. and Saunders, G. 1992. *Islanders in the Stream: A History of the Bahamian People*. Athens: University of Georgia Press.
- Purviņš, I. un Purviņa, S. 2011. *Praktiskā farmakoloģija*. 4. pārstr. un papild. izd. Rīga: Zāļu infocentrs.
- Carrol, K. C., Hobden, J. A., Miller, S., Morse, S. A. et al. 2015. *Jawetz Melnick & Adelbergs Medical Microbiology*. 27th ed. New York: McGraw-Hill Education.

NODAĻA NO GRĀMATAS (MONOGRĀFIJAS)

Nodaļa no grāmatas var būt arī raksts, kas publicēts rakstu krājumā.

Vispārēja shēma: Nodaļas (raksta) autora uzvārds, iniciāļi, nākamā autora uzvārds, iniciāļi. Izdošanas gads. Nodaļas (raksta) nosaukums oriģinālvalodā. No (angļu val. – In, krievu val. – B): Grāmatas redaktora uzvārds, iniciāļi., red. (angļu val. – ed./eds.; krievu val. – ред.) *Monogrāfijas nosaukums (slīprakstā)*. Izdošanas vieta: izdevējs, lpp.

Autora-datuma sistēma:

- (Thompson and Ciorciari, 2016)

Zemsvītras atsauce:

- Thompson, B. C. and Ciorciari, J. 2016. Respiratory biophysics. In: Wood, A. W., ed. *Psychology Biophysics and Biomechanical Engineering*. London: CRC Press, 311.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Thompson, B. C. and Ciorciari, J. 2016. Respiratory biophysics. In: Wood, A. W., ed. *Psychology Biophysics and Biomechanical Engineering*. London: CRC Press. 293-326.

JA AUTORS NAV ZINĀMS

Anonīms autors. Ja darba autors nav zināms, tad tekstā jāraksta – Anonīms autors, tālāk liekot komatu un gadu: (Anonīms autors, 2006), angļu valodā – (Anon, 2001). Izmantoto avotu un literatūras sarakstā autora vietā raksta Anonīms autors (Anonymous authors).

Autora-datuma sistēma:

- (Anonīms autors, 2007)

Zemsvītras atsauce:

- Anon. 2007. *Strategic Management: Competiveness and Globalization*. 7th ed. Mason, Ohio: Thomson South-Western, 27.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Anonymous authors. 2007. *Strategic Management: Competiveness and Globalization*. 7th ed. Mason, Ohio: Thomson South-Western.

AUTORS, KAS CITĒTS CITĀ AUTORA DARBĀ

Atsaukties drīkst tikai uz to avotu, ko esat izmantojis! Taču nekorekti ir atsaukties uz autoru un atsaucē norādīt citu (izmantotā avota) autoru. Tādā gadījumā obligāti jāņem vērā, ka avots citēts no cita avota.

Piemērs:

Skotu ekonomists un filozofs Adams Smits jau 18. gs. formulēja slaveno tēzi par brīvā tirgus principiem (citēts no Skousen, 2001, 15).

Autora-datuma sistēma:

- (citēts no Skousen, 2001, 15)
- (quoted in Nagata et al., 2002, 27)

Zemsvītras atsauce:

- Smith, A. 2001. *The Wealth of Nations*, 11. New York: Random House, 1965. Quoted in Skousen, M. *The Making of Modern Economics: The Lives and the Ideas of the Great Thinkers*. Armonk, NY: M. E. Sharpe, 15.
- Parker, L. 1999. Importance of handwashing in the prevention of cross-infection. *Br J Nurs*. 8(11), 16-20. Quoted in Nagata, E. et al. 2002. Nosocomial infections in a neonatal intensive care unit: Incidence and risk factors. *American Journal of Infection Control*. 30(1), 27.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Skousen, M. 2001. *The Making of Modern Economics: The Lives and the Ideas of the Great Thinkers*. Armonk, NY: M. E. Sharpe.
- Nagata, E., Brito, A. S. J. and Matsuo, T. 2002. Nosocomial infections in a neonatal intensive care unit: Incidence and risk factors. *American Journal of Infection Control*. 30(1), 26-31.

TULKOTS DARBS

Dažiem antīko autoru darbiem, kuru darbu publicēšanas gads nav piemērojams, jānorāda izmantotā tulkojuma publicēšanas gads, pirms tā rakstot „tulk.” Ja ir zināms sākotnējais publicēšanas gads, tad autora-datuma sistēmā to iekļauj norādē, piemēram, Džeimss (James, 1890/1983).

Autora-datuma sistēma:

- (Guerra, transl. 1999)
- (Kisindžers, tulk. 2001)

Zemsvītras atsauce:

- Guerra, T. 1999. *Abandoned Places*. Translated by Bernardi, A. Barcelona: Guernica, 20.
- Kisindžers, H. 2001. *Diplomātija*. Tulkojusi Mora, M. Rīga: Jumava, 432.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Guerra, T. 1999. *Abandoned Places*. Translated by Bernardi, A. Barcelona: Guernica.
- Kisindžers, H. 2001. *Diplomātija*. Tulkojusi Mora, M. Rīga: Jumava.

ELEKTRONISKA GRĀMATA (Kindle, GoogleBooks u.tml.)

Svarīgi! Grāmatu elektroniskajām versijām, kas iegūtas, izmantojot, GoogleBooks, NAV jānorāda garā interneta adrese (URL), bet pietiek tikai ar norādi par to, kurš interneta resurss ir izmantots tā iegūšanai, atsaucis nobeigumā norādot, via GoogleBooks. Pārējām e-grāmatām no datubāzēm ir jānorāda interneta adrese (URL).

Ja elektroniskajā versijā lapaspuse nav norādīta, tad sniedziet kādu citu norādi, piemēram, paragrāfa numerāciju vai vietas numuru (*location number*), ko piedāvā elektroniskā ierīce.

Vispārēja shēma: Autora uzvārds, vārds vai iniciāļi. Izdošanas gads. *Nosaukums oriģinālvalodā*. Izdošanas vieta: izdevējs. Iegūts no: <URL> [sk. 15.09.2004.]. (Available from: <URL> [viewed 15.09.2004.]

Autora-datuma sistēma:

- (Gershwin and Albertson, 2011)
- (Nicoll et al., 2016)

Zemsvītras atsauce:

- Gershwin, E. M. and Albertson, T. E., eds. 2011. *Bronchial Asthma*. London: Springer. Available from: via GoogleBooks.
- Nicoll, D. et al., eds. 2016. *Decision Making. Guide to Diagnostic Test*. 7th ed. New York: Mc Graw Hill. Access Medicine. <http://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookID=2032>

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Gershwin, E. M. and Albertson, T. E., eds. 2011. *Bronchial Asthma*. London: Springer. Available from: via GoogleBooks [viewed 08.03.2017.].
- Nicoll, D., Lu, Ch. and McPhee, S., eds. 2016. *Decision Making. Guide to Diagnostic Test*. 7th ed. New York: Mc Graw Hill. Access Medicine. Available from: <http://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookID=2032> [viewed 02.02.2015.].

ATKĀRTOTS IZDEVUMS

Autora-datuma sistēma:

- (Rolle, 1998)
- (Kasper et al., 2015)

Zemsvītras atsauce:

- Rolle, A. F. 1998. *California: A History*. 5th ed. Wheeling, IL: Harlan Davidson, 10.
- Kasper, D. et al., eds. 2015. *Harrison's Principles of Internal Medicine*. 19th ed. McGraw Hill Professional, 23.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Rolle, A. F. 1998. *California: A History*. 5th ed. Wheeling, IL: Harlan Davidson.
- Kasper, D. et al., eds. 2015. *Harrison's Principles of Internal Medicine*. 19th ed. McGraw Hill Professional.

SĒJUMS

Autora-datuma sistēma:

- (McPherson, 1993)
- (Djukendžijevs, 2000)

Zemsvītras atsauce:

- McPherson, J. M. 1993. *Ordeal by Fire*. Vol. 2: The Civil War. New York: McGraw-Hill, 22.
- Djukendžijevs, J. 2000. *Cilvēka balsta-kustību un manipulāciju aparāta protezēšana*. 1. daļa, 2. sēj., 6. grām. Rīga, 23.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- McPherson, J. M. 1993. *Ordeal by Fire*. Vol. 2: The Civil War. New York: McGraw-Hill.
- Djukendžijevs, J. 2000. *Cilvēka balsta-kustību un manipulāciju aparāta protezēšana*. 1. daļa, 2. sēj., 6. grām. Rīga.

SĒRIJA

Autora-datuma sistēma:

- (Schoppa, 2000)
- (Wolfberg, 2013)

Zemsvītras atsauce:

- Schoppa, K. R. 2000. *The Columbia Guide to Modern Chinese History*. New York: Columbia University Press, 223. Columbia Guides to Asian History.
- Wolfberg, A. 2013. *Fragile Beginnings: Discoveries and Triumphs in the Newborn ICU*. 5th ed. Beacon Press, 34. Harvard Health Publications.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Schoppa, R. K. 2000. *The Columbia Guide to Modern Chinese History*. New York: Columbia University Press. Columbia Guides to Asian History.
- Wolfberg, A. 2013. *Fragile Beginnings: Discoveries and Triumphs in the Newborn ICU*. 5th ed. Beacon Press. Harvard Health Publications.

GRĀMATAS RECENZIJA

Autora-datuma sistēma:

- (Gabin, 2000)

Zemsvītras atsauce:

- Gabin, N. 2000. Review of the Other Feminists: Activists in the Liberal Establishment, by Hartman, S. M. *Journal of Women's History*. 12(3), 229.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Gabin, N. 2000. Review of the Other Feminists: Activists in the Liberal Establishment, by Hartman, S. M. *Journal of Women's History*. 12(3), 227–234.

VĒSTULE NO PUBLICĒTAS KOLEKCIJAS

Autora-datuma sistēma:

- (Gainsborough, 2001)

Zemsvītras atsaucē un izmantoto avotu un literatūras sarakstā jāraksta identiski:

- Gainsborough, T. 2001. Letter to Elizabeth Rasse, 1753. In: *The Letters of Thomas Gainsborough*, ed. by John Hayes, 5. New Haven: Yale University Press.

PERIODISKIE IZDEVUMI

Pie periodiskiem izdevumiem pieder izdevumi, kas tiek publicēti regulāri: žurnāli, avīzes u. tml.

RAKSTS NO ZINĀTNISKĀ ŽURNĀLA

Vispārēja shēma: Autora uzvārds, vārds vai iniciāļi. Izdošanas gads. Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums*. Žurnāla sērijas numurs jeb *volume number* (žurnāla numurs jeb *issue number*), lapaspuses no–līdz.

Autora-datuma sistēma:

- (Welzel, 2002)
- (Ieviņa, 2015)

Zemsvītras atsauce:

- Welzel, C. 2002. Effective Democracy, mass culture, and the quality of elites: The human development perspective. *International Journal of Comparative Sociology*. 43(317), 319.
- Ieviņa, M. 2015. Faringīts un tonsilīts – neatrisināts terminoloģijas un terapeitisko indikāciju juceklis: par biežākām rīkles slimībām un hroniskām aukslēju mandeļu problēmām. *Latvijas Ārsts*. (5), 39.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Welzel, C. 2002. Effective Democracy, mass culture, and the quality of elites: The human development perspective. *International Journal of Comparative Sociology*. 43(317), 317–349.
- Ieviņa, M. 2015. Faringīts un tonsilīts – neatrisināts terminoloģijas un terapeitisko indikāciju juceklis: par biežākām rīkles slimībām un hroniskām aukslēju mandeļu problēmām. *Latvijas Ārsts*. (5), 39–45.

RAKSTS NO ELEKTRONISKĀ ZINĀTNISKĀ ŽURNĀLA – PIEEJA NO DATUBĀZES

Rakstiem, kas iegūti caur datubāzēm, piemēram, *Sage Publications Online*, *Cambridge Journals Online*, *EBSCOhost* u.c., norādiet DOI (*Digital Object Identifier*) vai URL. Ja rakstam ir norādīta lapaspuse, tad norādiet arī to. Ja lapaspuse nav norādīta, tad variet rakstīt kādu citu norādi, piemēram, paragrāfa numerāciju vai raksta nosaukumu.

Atsaucoties uz elektronisku resursu, obligāti jānorāda: skatīšanas laiks kvadrātiekvās: [sk. 02.04.2015.]/ [viewed 02.04.2015.] un ieguves veids (adrese); norādīt adresi elektroniskam resursam var divējādi: legūts no (Available from): <http://www.rsu.lv> vai legūts no (Available from): doi:10.1016/j.accinf.2015.04.002

Vispārēja shēma: Autora uzvārds, vārds vai iniciālis. Žurnāla izdošanas gads. Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums*. Žurnāla sērijas numurs vai volume number (žurnāla numurs vai issue number), lapaspuses no–līdz. Datubāzes nosaukums. legūts no: <URL> [sk.].

Autora-datuma sistēma:

- (Piva et al., 2017)
- (Gruber et al., 2013)

Zemsvītras atsauce:

- Piva, F. et al. 2017. Caries progression as a risk factor for increase in the negative impact on OHRQOL-a longitudinal study. *Clin Oral Investig*. 30, 6. doi: 10.1007/s00784-017-2157-4
- Gruber, C., Koller, U., Murauer, M. E., Hainzl, S., Huttner, C., Kocher, T., South, A. P., Hinter, H. and Bauer, J. W. 2013. The design and optimization of RNA *trans*-splicing molecules for skin cancer therapy. *Molecular Oncology*. 7(6), 1056. doi:10.1016/j.molonc.2013.08.005

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Piva, F., Pereira, J. T., Luz, P. B., Hugo, F. N. and Araújo, F. B. de. 2017. Caries progression as a risk factor for increase in the negative impact on OHRQOL-a longitudinal study. *Clin Oral Investig.* 30., 1-10. Springer Link. Available from: doi: 10.1007/s00784-017-2157-4 [viewed 12.01.2013.].
- Gruber, C., Koller, U., Murauer, M. E., Hainzl, S., Huttner, C., Kocher, T., South, A. P., Hinter, H. and Bauer, J. W. 2013. The design and optimization of RNA *trans*-splicing molecules for skin cancer therapy. *Molecular Oncology.* 7(6), 1056–1068. Wiley Online Library. Available from: doi:10.1016/j.molonc.2013.08.005 [viewed 02.02.2015.].

ZINĀTNISKĀ ŽURNĀLA RAKSTS, KAS PUBLICĒTS INTERNETĀ

Autora-datuma sistēma:

- (Belau, 2001)
- (Flores et al., 2014)

Zemsvētras atsauce:

- Belau, L. 2001. Trauma and the material signifier. *Postmodern Culture.* 11(2). www.iath.virginia.edu/pmc/text-only/issue.101/11.2belau.txt
- Flores, G., Perez-Patriseon, S., Cobos-Ayala, C. and Vergara, J. 2014. Severe symptomatic hyponatremia during citalopram therapy: Case report. *BMC Nephrology.* 5(2). BioMedCentral. <http://bmcnephrol.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2369-5-2>

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Belau, L. 2001. Trauma and the material signifier. *Postmodern Culture.* 11(2). Available from: www.iath.virginia.edu/pmc/text-only/issue.101/11.2belau.txt [viewed 21.01.2015.].
- Flores, G., Perez-Patriseon, S., Cobos-Ayala, C. and Vergara, J. 2014. Severe symptomatic hyponatremia during citalopram therapy: Case report. *BMC Nephrology.* 5(2). BioMedCentral. Available from: <http://bmcnephrol.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2369-5-org> [viewed 10.06.2015.].

ŽURNĀLA RAKSTS

Autora-datuma sistēma:

- (Palčepa, 2015)
- (Stolberg, 2010)

Zemsvētras atsauce:

- Palčepa, E. 2015. Droša zāļu ordinēšanas un ievadīšanas prakse. *Cito!* 3(62), 7.
- Stolberg, S. G. and Pear, R. 2010. Wary centrists posing challenge in health care vote. *New York Times.* <http://www.nytimes.com/2010/02/28/us/politics/28health.html>

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Palčepa, E. 2015. Droša zāļu ordinēšanas un ievadīšanas prakse. *Cito!* 3(62), 2–8.
- Stolberg, S. G. and Pear, R. 2010. Wary centrists posing challenge in health care vote. *New York Times.* Available from: <http://www.nytimes.com/2010/02/28/us/politics/28health.html> [viewed 11.09.2015.].

AVĪZES RAKSTS

Avižu rakstus apraksta tāpat kā žurnālu rakstus. Avižu rakstiem angļu valodā lapaspuses numerāciju nav nepieciešams norādīt. Pietiek, ja norāda rubriku vai sadaļu. Latviešu valodā iznākošajai presei jānorāda lapaspuses numerācija.

Autora-datuma sistēma:

- (Barry, 2001)
- (Drēziņš, 2011)

Zemsvētras atsauce:

- Barry, D. A. 16.02.2001. Mill Closes, and a Hamlet Fades to Black, *New York Times*. Sec. A.
- Drēziņš, A. 19.07.2011. Viens pats pret zagli un valsti. *Latvijas Avīze*. 5.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Barry, D. A. 16.02.2001. Mill Closes, and a Hamlet Fades to Black. *New York Times*. Sec. A.
- Drēziņš, A. 10.07.2011. Viens pats pret zagli un valsti. *Latvijas Avīze*. 5–7.

AVĪZES RAKSTS – NO ELEKTRONISKĀS DATU BĀZES/PUBLICĒTS INTERNETĀ

Autora-datuma sistēma:

- (Satel, 2003)
- (Willons, 2001)

Zemsvētras atsauce:

- Satel, S. 27.10.2003. Oxy-contin half-truths can cause suffering. *USA Today*. Final ed., Lexis-Nexis, via Galileo. <http://www.galileo.usg.edu>.
- Willon, P. 02.12.2001. Ready or not. *Los Angeles Times*. www.latimes.com

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Satel, S. 27.10.2003. Oxy-contin half-truths can cause suffering. *USA Today*. Final ed., Lexis-Nexis, via Galileo. Available from: <http://www.galileo.usg.edu> [viewed 12.01.2014.].
- Willon, P. 02.12.2001. Ready or not. *Los Angeles Times*. Available from: www.latimes.com [viewed 12.12.2014.].

INTERNETA RESURSI

Izmantojot avotus no Interneta, norādiet pēc iespējas vairāk informācijas: autoru, datumu, dokumenta (raksta) nosaukumu, mājas lapas nosaukumu, mājas lapas sponsoru, un pašu URL. Ja rakstam nav minēts autors, tad norādiet mājas lapu kā autoru.

Arī attiecībā uz interneta resursiem ir jānorāda skatīšanas laiks [sk./ viewed 02.04.2015.] un ieguves vieta: legūts no/ Available from: <http://www.rsu.lv/images/stories/dokumenti/publikacijas/>

Interneta saišu noformēšana: Visām interneta saitēm atsaucēs un izmantotajā literatūrā ir jānoņem *hyperlink* funkcija. Respektīvi, interneta saitēm ir jābūt tādā pašā krāsā kā pamattekstam, bez pasvītrojuma. *Hyperlink* funkciju noņem, uz interneta saites nospiež labo peles taustiņu un izvēloties funkciju 'Remove Hyperlink'.

MĀJAS LAPA

Autora-datuma sistēma:

- (LR Ārlietu ministrija, 2014)
- (LR Veselības ministrija, 2014)

Zemsvētras atsauce:

- LR Ārlietu ministrija. 02.12.2014. *Starptautiskās drošības vides raksturojums. Ārpolitika*. <http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/drosibas-politika/drosibas-politikas-virzieni/starptautiskas-drosibas-vides-raksturojums>

- LR Veselības ministrija. 2014. Informācija par Ebolas vīrus slimību. *Latvijas Veselības ministrijas aktualitātes*. http://www.vm.gov.lv/lv/aktualitates/ebolas_viruslimiba

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- LR Ārlietu ministrija. 02.12.2014. Starptautiskās drošības vides raksturojums. Ārpolitika. *Latvijas Republikas Ārlietu Ministrija*. Iegūts no: <http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/drosibas-politika/drosibas-politikas-virzieni/starptautiskas-drosibas-vides-raksturojums> [sk.12.01.2015.].
- LR Veselības ministrija. 2014. Informācija par Ebolas vīrus slimību. *Latvijas Veselības ministrijas aktualitātes*. Iegūts no: http://www.vm.gov.lv/lv/aktualitates/ebolas_viruslimiba [sk. 10.10.2014.].

KOMENTĀRS VAI E-PASTS

Zemsvītras atsauce:

- Vera, C. 25.04.2012. Acute Fasciolosis. In: *Medical Exchange MEDTING: Cases*. 22:35. <http://medting.com>

Atsaucoties uz e-pastu, jānorāda autora vārds, datums, kad nosūtīts, tēma (subject), kas nosūtījis (sūtītāja vārds) un kam adresēts e-pasts (vārds, uzvārds, e-pasta adrese):

Zemsvītras atsauce:

- Smith, John. 24.8.1998. Personal correspondence. From jsmith@monash.edu.au, to Dianne McDonald mcdondss@stmichaels.vic.edu

Uzmanību! Personīgās komunikācijas avotus Izmantoto avotu un literatūras sarakstā neiekļauj, taču darbā uz tiem atsauce ir jāsniedz!

CITI AVOTI (valdības dokumenti, juridiskie materiāli, raksti un multimediji)

ENCIKLOPĒDIJAS UN VĀRDNĪCAS

Uzmanību! Saīsinājums "s.v." ir no latīņu valodas *sub verbo* („zem vārda”). Ja iespējams, jānorāda vārda (šķirkļa) skaidrojuma autors.

Zemsvītras atsauce:

- *The New Encyclopaedia Britannica*, 15th ed., s.v. “dress and adornment.”
- *Encyclopaedia Britannica*, 15th ed., s.v. “Monroe Doctrine.”

Uzmanību! Labi zināmas enciklopēdijas un vārdnīcas (*Encyclopaedia Britannica*, *Oxford Dictionary*, *Merriam-Webster's Dictionary*, *Mosby's Dictionary of Medicine, Nursing & Health Professions* u. tml.) parasti netiek iekļautas Izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

SVĒTIE RAKSTI

- Jeremiah 29:11, New International Version (NIV).
- 2. Korintiešiem 9:6, 1965. gada Bībeles tulkojuma revīzija

Uzmanību! Bībele un citi Svētie Raksti parasti netiek iekļauti Izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

DOKUMENTI UN LIKUMI

Ja tiek lietoti tiesību akti, tiesu prakses un citi juridiskie materiāli, tie jāapraksta atbilstoši materiāla veidam. Tiesību aktiem (likumiem, starptautiskiem līgumiem, regulām, direktīvām u. tml.) norāda to nosaukumu,

veidu, publicēšanas vietni (laikraksta nosaukumu, izdošanas datumu, numuru). Nav pieļaujams norādīt tikai interneta resursu adresi – tiesību akti ir publicēti oficiālā izdevumā, kas jānorāda kā tiesību akta avots.

Ja Latvijas Republikas parlaments ratificējis starptautiskos dokumentus, izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda ratificēšanas dati un atsauce uz Latvijas Vēstnesi. Ja dokuments nav ratificēts vai Latvija pievienojusies atsevišķām starptautiskā dokumenta normām vai daļām, var norādīt interneta resursu.

Atsaucoties uz dažādiem tiesību aktiem (likumiem, Ministru kabineta noteikumiem u. c.), tekstā jānorāda tiesību akta nosaukums, apaļajās iekavās pieņemšanas datums un, ja nepieciešams, panta numurs (piemēram: „...kā minēts Administratīvo pārkāpumu kodeksā (2004, 292. pants), tad...”), bet zemsvītras komentārā var norādīt papildu informāciju par avotu.

Tiesas nolēmumam norāda – tiesas, kur sagatavots nolēmums (lēmums vai spriedums) nosaukumu, nolēmuma sagatavošanas datumu, lietas numuru un norādi, kur tas atrodams (tiesas arhīvs, konkrēta publicēšanas vietne vai citu) un publicēšanas datums.

Normatīvie akti

Autora-datuma sistēma:

- *Krimināllikumā* (2015, 59. pants)..
- *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā* (2011, Nr. 492)..

Zemsvītras atsauce:

- Krimināllikums: Latvijas Republikas likums. 08.07.1998. *Latvijas Vēstnesis*. 199/200, 2–7.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula [ES] Nr. 492/2011 (05.04.2011.) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā, dokuments neattiecas uz EEZ. 27.05.2011. *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*. 141.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Krimināllikums: Latvijas Republikas likums. 08.07.1998. *Latvijas Vēstnesis*. 199/200, 2–7.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula [ES] Nr. 492/2011 (05.04.2011.) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā, dokuments neattiecas uz EEZ. 27.05.2011. *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*. 141.

Judikatūra un tiesu prakse

Autora-datuma sistēma:

- ANO Starptautiskās tiesas spriedums lietā (1999) ..
- *Latvijas Satversmes tiesas spriedumā* .. (2005, 16.) ..
- Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta .. (2004, 67.) ..

Zemsvītras atsauce:

- *ANO Starptautiskās tiesas spriedums lietā: Kasikili/Sedudu Island (Batswana/Namibia)*. 1999. I.C.J. Reports. 1045.
- Par Krimināllikuma 2532. panta pirmajā daļā iekļautās normas “narkotisko un psihotropo vielu lietošana bez ārsta nozīmējuma” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2005. gada 26. janvāra spriedums lietā Nr. 2004-17-01. 2005. *Latvijas Vēstnesis*. 16, 16.
- Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2003. gada 20. maija lēmums lietā SKK-269. 2004. No: *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi, 2003*. Rīga: Latvijas Tiesnešu mācību centrs, 67.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- *ANO Starptautiskās tiesas spriedums lietā: Kasikili/Sedudu Island (Batswana/Namibia)*. 1999. I.C.J. Reports. 1045.
- Par Krimināllikuma 2532. panta pirmajā daļā iekļautās normas “narkotisko un psihotropo vielu lietošana bez ārsta nozīmējuma” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam: Latvijas

Republikas Satversmes tiesas 2005. gada 26. janvāra spriedums lietā Nr. 2004-17-01. 2005. *Latvijas Vēstnesis*. 16.

- Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departamenta 2003. gada 20. maija lēmums lietā SKK-269. 2004. No: *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departamenta lēmumi, 2003*. Rīga: Latvijas Tiesnešu mācību centrs.

PUBLICĒTS BAKALaura, MAģISTRA UN PROMOCIJAS DARBS

Publicētu disertāciju, bakalaura vai maģistra darbu apraksta atbilstoši monogrāfisko izdevumu apraksta principiem.

Autora-datuma sistēma:

- (Kažoka, 2009)
- (Sviestiņa, 2015)

Zemsvētras atsauce:

- Kažoka, Dz. 2009. *Sievietes bioloģiskā statusa izvērtējums Latvijā: promocijas darbs*. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 4.
- Sviestiņa, I. 2015. *Antibakteriālo līdzekļu patēriņa salīdzinoša analīze bērniem stacionārā biežāko ķirurģisko slimību gadījumos: promocijas darbs*. Rīga, 35.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Kažoka, Dz. 2009. *Sievietes bioloģiskā statusa izvērtējums Latvijā: promocijas darbs: specialitāte – morfoloģija*. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.
- Sviestiņa, I. 2015. *Antibakteriālo līdzekļu patēriņa salīdzinoša analīze bērniem stacionārā biežāko ķirurģisko slimību gadījumos: promocijas darbs: specialitāte – klīniskā farmācija*. Rīga.

KONFERENCES MATERIĀLI

Konferenču, kongresu, simpoziju un tamlīdzīgu pasākumu materiālus, kas apkopoti krājumā, apraksta atbilstoši monogrāfisko izdevumu apraksta principiem, bet atsevišķu konferences, kongresa, simpozija u. tml. pasākuma referātu vai citu materiālu apraksta atbilstoši monogrāfisko izdevumu sastāvdaļu norāžu principiem.

DARBA MATERIĀLI UN CITI NEPUBLICĒTI DARBI

Nepublicētos materiālus apraksta atbilstoši monogrāfisko izdevumu norāžu principiem.

Autors – datums:

- (Dyer and Ericksen, 2014)
- (Ārsts Y, 2017)

Zemsvētras atsauce:

- Dyer, L. and Ericksen, J. 1980. *Complexity-based agile enterprises: Putting self-organizing emergence to work*. CAHRS working paper 08-01, School of Industrial and Labor Relations, Center for Advanced Human Resource Studies, Cornell University, Ithaca (NY). <http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cahrswp/473>
- Ārsts Y. 2017. *Slimības vēsture ķirurģijā: [Slimnieks X]*. Rīga: Stradiņa slimnīca.

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jānorāda:

- Dyer, L. and Ericksen, J. 1980. *Complexity-based agile enterprises: Putting self-organizing emergence to work*. CAHRS working paper 08-01, School of Industrial and Labor Relations, Center for Advanced Human Resource Studies, Cornell University, Ithaca (NY). Available from: <http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cahrswp/473> [viewed 05.11.2014.].
  - Ārsts Y. 2017. *Slimības vēsture ķirurgijā: [Slimnieks X]*. Rīga: Stradiņa slimnīca.
-

PUBLICĒTAS VAI PĀRRAIDĪTAS INTERVIJAS

Autora-datuma sistēma:

- (Steinke, 2007)

Zemsvītras atsauce:

- Steinke, D. 22.04.2007. Interview by Sam Tanenhaus and Dwight Garner [broadcast]. In: *New York Times Book Review*. <http://podcasts.nytimes.com/podcasts/2007/04/20/21bookupdate.mp3>

Izmantoto avotu un literatūras saraksts:

- Steinke, D. 22.04.2007. Interview by Sam Tanenhaus and Dwight Garner [broadcast]. In: *New York Times Book Review*. Available from: <http://podcasts.nytimes.com/podcasts/2007/04/20/21bookupdate.mp3> [viewed 15.07.2008.].
-

PUBLISKĀS LEKCIJAS, UZSTĀŠANĀS, RUNAS u. tml.

Apraksta atbilstoši monogrāfisko izdevumu vai monogrāfisko izdevumu sastāvdaļu apraksta principiem.

Uzmanību! Lekcijas, uzstāšanās runas u. tml. materiālus parasti (ja tas nav avots) neiekļauj izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

PERSONĪGĀ SARAKSTE

- Sara Lehman, letter to author, 13.08.2000.

Uzmanību! Personīgās sarakstes avotus parasti neiekļauj izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

RADIORAIDĪJUMI, TV RAIDĪJUMI, FILMAS, VIDEO VAI DVD

Bieži filmas, videomateriāli un raidījumi ir daudzu cilvēku kopdarbs, tāpēc viens cilvēks netiek norādīts kā galvenais autors. Šādus materiālus apraksta pēc nosaukuma un kvadrātiekvās darba rakstīšanas valodā norāda: [filma], [videoieraksts], [radiatoraidījums] u. tml. Tomēr dažkārt direktori vai producenti tiek norādīti kā autori. Individuālām programmām ar sērijām aiz nosaukuma tiek norādīts sērijas numurs.

Autora-datuma sistēma:

- (Muktupāvels un Lauga, 2013)
- (Balodis, 2015)

Zemsvītras atsauce:

- Muktupāvels, Z. un Lauga, S. 04.03.2013. *Kultūras radio* [radiatoraidījums]. Latvijas Radio 1.
- Balodis, R. 14.10.2015. Saeimā noticis balsojums par Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojumu. Kādi secinājumi izdarīti un uz ko var cerēt turpmākajā būvniecībā [radiatoraidījums]. Raidījumu vada Aidis Tomsons. No: *Krustpunktā*. Latvijas Radio 1. <http://www.latvijaradio.lsm.lv/program/1/2015/10/20151014.htm>

Izmantoto avotu un literatūras sarakstā jāraksta:

- Muktupāvels, Z. un Lauga, S. 04.03.2013. *Kultūras radio* [radiatoraidījums]. Latvijas Radio 1.
  - Balodis, R. 14.10.2015. Saeimā noticis balsojums par Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojumu. Kādi secinājumi izdarīti un uz ko var cerēt turpmākajā būvniecībā [radiatoraidījums]. Raidījumu vada Aidis Tomsons. No: *Krustpunktā*. Latvijas Radio 1. Iegūts no: <http://www.latvijasradio.lsm.lv/program/1/2015/10/20151014.htm> [sk. 01.12.2015.].
-

I ERAKSTI (CD) UN CD ROM

Jānorāda CD autors (mākslinieka uzvārds, vārds vai *alias*), izdošanas gads, diska nosaukums (norādot *slīprakstā*), izdevējs.

Zemsvītras atsaucē un izmantoto avotu un literatūras sarakstā raksta identiski:

- Holst, G. 2008. *The Planets, Op. 32* [CD]. Royal Philharmonic. André Previn. Telarc.
- Perry, K. 2012. *Teenage Dream: The Complete Confection* [CD]. Capitol/Virgin Records.

Metodiskie norādījumi ir sagatavoti, balstoties uz šādiem materiāliem:

- 1) Latvijas standarts. *Informācija un dokumentācija. Vadlīnijas bibliogrāfiskajām norādēm un atsaucēm informācijas resursos: starptautiskais standarts ISO 690:2010: pārņemts Latvijas standarta statusā. LVS, 2010.*
- 2) *Metodiskie norādījumi maģistra darbu izstrādei RSU veselības psiholoģijas un supervīzijas studiju programmām.* Red. V. Perepjolkina un K. Mārtinsone. Rīga, 2015.
- 3) Eiropas studiju fakultātes Politikas zinātnes katedra. *Atsauču un izmantotās literatūras apraksta piemēri: pēc Chicago Manual of Style 16th ed. 2010.* RSU, 2013.

1. pielikums

Piemērs: (Grupēts) Izmantoto avotu un literatūras saraksts

Avoti:

1. Ārsts Y. 2017. *Slimības vēsture ķirurģijā: [Slimnieks X]*. Rīga: Stradiņa slimnīca.
2. Latvijas Republika. 01.07.1997. Ārstniecības likums: Latvijas Republikas likums. *Latvijas Vēstnesis*.
3. Ministru Kabinets. 30.12.2013. Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība: MK noteikumi Nr. 1529. *Latvijas Vēstnesis*. 253.

Literatūra:

4. Almond, G. A., Appleby, S. and Sivan, E. 2003. *Strong Religion: The Rise of Fundamentalism around the World*. Chicago: The University of Chicago Press.
5. Faller, G., Steininger, H., Kranzlein, J., Maul, H., Kerkau, T., Hensen, J., Hahn E. G. and Kirchner, T. 1997. Antigastric autoantibodies in Helicobacter pylori infection: Implications of histological and clinical parameters of gastritis. *Gut*. 41, 619–623.
6. Krūmiņa, A. un Baumanis, V. 2015. *Eikariotu šūnu bioloģija: citoloģiskie, molekulāri bioloģiskie un ģenētiskie aspekti*. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.
7. Seligman, A. B. 1992. *The Idea of Civil Society*. New York: The Free Press.
8. Sipponen, P. and Marshal, B. J. 2000. Gastritis and gastric cancer: Western countries. *Gastroenterol Clin North Am*. 29(3), 579–592.

Periodiskie izdevumi:

9. Adlers, Ā. 2015. Māksla dzīvot: par bērna audzināšanu. *Psiholoģija Skolai un Ģimenei*. 2, 2–8.
10. Kokareviča, D. 24.04.2012. Paviršā, viltotā un īstā vēsture. *Latvijas Avīze*. Iegūts no: http://la.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=348263:pavir-viltot-un-st-vsture&Itemid=177 [sk. 03.03.2015.].
11. Rudevskis, J. 2006. Latvijas un Svētā Krēsla līgums: iedomātās bažas un realitāte. *Jurista Vārds*. 407(4). Iegūts no: www.ur.gov.lv/faili/Ausma/1.jautajuma%20mat..pdf [sk. 01.01.2009.].
12. Žentiņa, D. 2015. Alerģiska bronhiālā astma: sezonālie un nesezonālie alergēni un ārstēšanas iespējas. *Doctus*. 4, 14–17.

Translācijas/video ieraksti:

13. Butler, R. 2015. *Ultrasound: Basilic Vein Cannulation* [video]. McGraw-Hill Global Education Holding, LLC. Available from: <http://accessmedicine.mhmedical.com/MultimediaPlayer.aspx?MultimediaID=5481076> [viewed 20.01.2015.].
14. Stankevičs, Z. 22.08.2010. *De Facto*. Intervē Ilze Nagle. Latvijas Televīzija 1.

Interneta resursi:

15. Feigmane, T. 2015. Krievu minoritātes tiesību aizstāvis – padomju represiju upuris Meletijs Kaļistratovs no Personība un demokrātija: metodisks līdzeklis Latvijas vēsturē. *Latvijas krievi*. Rīga. Iegūts no: www.russkije.lv/lv/journalism/read/feigmane-zaschitnik-kallistratov/ [sk. 02.02.2015.].
16. Latvijas Māsu asociācija. 2015. *Ētikas kodekss*. Iegūts no: <http://www.masuasociacija.lv> [sk. 14.12.2015.].
17. Tēraudkalns, V. 2004. Neveiksmīgās laulības sekas. *Politika.lv* [Sabiedriskās politikas portāls]. Iegūts no: <http://politika.lv/article/neveiksmigas-laulibas-sekas> [sk. 05.11.2010.].

2. pielikums

Piemērs: (Negrupēts) Izmantoto avotu un literatūras saraksts

1. Adlers, Ā. 2015. Māksla dzīvot: par bērna audzināšanu. *Psihologija Skolai un Ģimenei*. 2, 2–8.
2. Almond, G. A., Appleby, S. and Sivan, E. 2003. *Strong Religion: The Rise of Fundamentalism around the World*. Chicago: The University of Chicago Press.
3. Ārsts Y. 2017. *Slimības vēsture ķirurģijā: [Slimnieks X]*. Rīga: Stradiņa slimnīca.
4. Butler, R. 2015. *Ultrasound: Basilic Vein Cannulation* [video]. McGraw-Hill Global Education Holding, LLC. Available from: <http://accessmedicine.mhmedical.com/MultimediaPlayer.aspx?MultimediaID=5481076> [viewed 20.01.2015.].
5. Faller, G., Steininger, H., Kranzlein, J., Maul, H., Kerkau, T., Hensen, J., Hahn E. G. and Kirchner, T. 1997. Antigastric autoantibodies in Helicobacter pylori infection: Implications of histological and clinical parameters of gastritis. *Gut*. 41, 619–623.
6. Feigmane, T. 2005. Krievu minoritātes tiesību aizstāvis – padomju represiju upuris Meletijs Kaļistratovs no Personība un demokrātija: metodisks līdzeklis Latvijas vēsturē. *Latvijas krievi*. Rīga. Iegūts no: www.russkije.lv/lv/journalism/read/feigmane-zaschitnik-kallistratov/ [sk. 02.02.2015.].
7. Kokareviča, D. 24.04.2012. Paviršā, viltotā un īstā vēsture. *Latvijas Avīze*. Iegūts no: http://la.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=348263:pavir-viltot-un-st-vsture&Itemid=177 [sk. 03.03.2015.].
8. Krūmiņa, A. un Baumanis, V. 2015. *Eikariotu šūnu bioloģija: citoloģiskie, molekulāri bioloģiskie un ģenētiskie aspekti*. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.
9. Latvijas Māsu asociācija. 2015. *Ētikas kodekss*. Iegūts no: <http://www.masuasociacija.lv> [sk. 14.12.2015.].
10. Latvijas Republika. 01.07.1997. Ārstniecības likums: Latvijas Republikas likums. *Latvijas Vēstnesis*.
11. Ministru Kabinets. 30.12.2013. Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība: MK noteikumi Nr. 1529. *Latvijas Vēstnesis*. 253.
12. Rudevskis, J. 2006. Latvijas un Svētā Krēsla līgums: iedomātās bažas un realitāte. *Jurista Vārds*. 407(4). Iegūts no: www.ur.gov.lv/faili/Ausma/1.jautajuma%20mat..pdf [sk. 01.01.2009.].
13. Seligman, A. B. 1992. *The Idea of Civil Society*. New York: The Free Press.
14. Sipponen, P. and Marshal, B. J. 2000. Gastritis and gastric cancer: Western countries. *Gastroenterol Clin North Am*. 29(3), 579–592.
15. Stankevičs, Z. 22.08.2010. *De Facto*. Intervē Ilze Nagle. Latvijas Televīzija 1.
16. Tēraudkalns, V. 19.10.2004. Neveiksmīgās laulības sekas. *Politika.lv* [Sabiedriskās politikas portāls]. Iegūts no: <http://politika.lv/article/neveiksmigas-laulibas-sekas> [sk. 05.11.2010.].
17. Žentiņa, D. 2015. Alerģiska bronhiālā astma: sezonālie un nesezonālie alergēni un ārstēšanas iespējas. *Doctus*. 4, 14–17.